

Lieksan kaupungin lausunto jätehuollon palvelutason luonnoksesta

Kaupunginhallitus 07.08.2023 § 249
403/00.04.01/2023

Valmistelija

Ympäristönsuojelusihteeri

Savo-Pielisen jätelautakunta pyytää kuntien, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten, alueen ELY-keskusten ja Jätekuukon lausuntoa jätehuollon uudesta palvelutasoluonnoksesta. Lausunto pyydetään antamaan 31.8.2023 mennessä. Lausunto pyydetään toimittamaan sähköisesti jätelautakunnan asiointisähköpostiin, jatelautakunta@kuopio.fi. Luonnos on yleisesti nähtävillä 12.5.–18.8.2023 Savo-Pielisen jätelautakunnan verkkosivuilla ja kuntien verkkosivuilla.

Jätehuollon palvelutasossa määritellään vähimmäistaso kuntalaisille tarjottaville jätehuoltopalveluille, jotka kunnallinen jäteyhtiö, Jätekuukko toteuttaa. Näitä ovat jätteen kuljetus- ja vastaanottopalvelut sekä palveluneuvonta ja viestintä. Lisäksi on määritelty taso jätehuoltoviranomaisen toteuttamille viranomaispalveluille.

Palvelutason määrittelyssä on otettu huomioon jätelainsäädännön velvoitteet ja tavoitteet, kuntien jätepoliittisessa ohjelmassa asetettavat tavoitteet sekä kuntalaisten ja sidosryhmien jätehuoltopalveluita koskevat toiveet. Kuntalaisten ja keskeisten sidosryhmien näkemyksiä jätehuoltopalveluiden kehittämisestä on selvitetty keväällä 2022 tulevaisuustyöpajoissa ja kyselyllä. Lisäksi palvelutasoa linjatessa on otettu huomioon ympäristövaikutukset ja palveluiden kustannukset niin, että ympäristökuormitus olisi mahdollisimman vähäinen ja kustannukset pysyisivät kohtuullisella tasolla.

Palvelutasoluonnoksen merkittävimmät muutokset voimassa olevaan palvelutasoon nähden koskevat kierrätettävien jätteen aluekeräystä ja lajitteluasemapalvelua. Jätehuoltopalvelujen saavutettavuuden parantamista on toivottu laajasti palvelutasoa valmistellessa, ja toiveeseen on pyritty vastaamaan täydentävien ekopisteiden lisäämisellä, muovipakkausten keräyksen laajentamisella sekä lajitteluasemapalvelun kehittämisellä.

Merkittävimmät muutokset nykyiseen palvelutasoon

Kiinteistöittaiset jätteenkuljetuspalvelut

Sekajätteen ja kierrätettävien jätteen kiinteistöittaiset kuljetuspalvelut säilyvät pääosin ennallaan. Aiemmassa jätehuollonpalvelutasossa kierrätettävien jätteen kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestettiin kaikissa 300 asukkaan taajamassa. Luonnokseen on nyt kirjattu, että jätteenkuljetus järjestetään kaikissa jätelautakunnan määrittelemissä taajamissa. Palvelutasoluonnokseen on sisällytetty mahdollisuus ottaa tulevaisuudessa käyttöön monilokeroastiat alueilla, joilla ne soveltuvat kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen ja jäteyhtiö on päättänyt niiden käyttöönotosta.

Sekajätteen aluekeräys eli aluekeräyspisteet

Merkittäviä muutoksia sekajätteen aluekeräykseen ei ole suunniteltu. Jokaisessa kunnassa tarjotaan edelleen vähintään yksi ympärivuotinen aluekeräyspiste ja lisäksi kesäajan käytössä olevia aluekeräyspisteitä on

järjestetty keskeisille vapaa-ajan asuntojen sijaintialueille ja kulkureittien varsille sekä keskeisiin venesatamiin. Luonnoksessa esitetään, että ne pisteet, joissa on toistuvaa väärinkäyttöä ja/tai ylityttöä voidaan lukita. Aluekeräyspisteet roskaantuvat etenkin loma-aikojen ruuhkahuippuina.

Kierrätettävien jätteiden aluekeräys

Ringin ekopisteverkostoa täydennetään niin, että ekopiste järjestetään asuinalueille ja tiiviin ympärivuotisen loma-asutuksen alueille, joissa on järjestetty lähipalvelut. Lähipalveluilla tarkoitetaan kuntalaisten lähiympäristössä tarjottuja palveluita, joita asukkaat käyttävät toistuvasti, jopa päivittäin. Esimerkiksi päivittäistavarakaupat ja peruskoulut. Ekopiste järjestetään, jos se ei edellytä kohtuutonta poikkeamista kierrätettävien jätteiden kiinteistöittaisen kuljetusalueen tiestä (yli 10 km/suunta). Ekopisteen järjestäminen edellyttää, että sille löydetään alueelta toimiva ja saavutettava paikka. Kaikissa Jättekukon täydentävissä ekopisteissä kerätään metallia sekä kartonki-, muovi- ja lasipakkauksia.

Jättekukko pyrkii tekemään tuottajien kanssa yhteistyötä niin, että ekopisteille järjestetään myös paperinkeräys. Lisäksi Jättekukko pyrkii tekemään niin, että Rinki-ekopisteille on mahdollista järjestää täydentävää muovipakkausten keräystä *niihin taajamiin*, joissa muovipakkauksia ei kerätä ekopisteissä.

Ekopistekeräyksen lisäksi tiettyjä kierrätettäviä jätteitä kerätään alueellisesti lajitteluasemilla tai keräys on järjestetty yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Luonnoksen mukaan käyttökelpoisten, sellaisenaan uudelleenkäyttöön ohjautuvien tekstiilien keräys järjestetään jokaiseen kuntaan joko ekopisteelle tai lajitteluasemalle. Poistotekstiilien eli rikkiäisten ja loppuun kuluneiden kodin tekstiilien keräys järjestetään keskeisimmissä kauppakeskityksissä yhteistyökumppaneiden tarjoamissa tiloissa, kuten kauppakeskuksissa. Poistotekstiilien keräyksen vastuisiin on mahdollisesti tulossa muutoksia lähivuosina, minkä vuoksi keräystä ei ole tarkoitus laajentaa ainakaan tässä vaiheessa kaikkiin toimialueen kuntiin. Euroopan komissio on 5.7.2023 esittänyt, että EU:n jäsenmaissa siirryttäisiin tekstiilien tuottajavastuuseen vuodesta 2025 lähtien.

Lajitteluasemat

Kiinteillä lajitteluasemilla viikoittaiset aukioloajat suhteutetaan uudessa palvelutasoluonnoksessa kävijämääriin eikä asukasmääriin. Lieksan lajitteluasema säilyy keskikokoisena lajitteluasemana, jolloin sen viikoittaisiin aukioloaikoihin ei ole tulossa muutoksia. Luonnoksen mukaan kaikki kiinteät lajitteluasemat ovat auki vähintään yhtenä lauantaina vuosittain. Aiemman jätehuollon palvelutason mukaan keskikokoiset lajitteluasemat olivat vuoden aikana vähintään neljänä lauantaina auki. Korvaavana toimenpiteenä luonnoksessa suunnitellaan myös keskikokoisen lajitteluaseman omatoimiasiointia vähintään ilta-aikaan ja lauantaisin. Ehtona omatoimiasemalle on, että lajitteluaseman rakenteet mahdollistavat sen. Muutos tapahtuisi luonnoksen mukaan vuonna 2030.

Uutena palveluna tarjotaan tilapäistä, pop up -periaatteella toimivaa lajitteluasemapalvelua tapahtumien yhteydessä kiertävästi eri kunnissa. Pop up -palvelu keskittyy kesäaikaan, ja palvelu räätälöidään kunkin tapahtuman luonteen ja tarjolla olevan tilan mukaan.

Vaarallisen jätteen vastaanotto

Lieksan osalta ei ole tulossa muutoksia nykyiseen. Lieksassa vaarallisia jätteitä otetaan edelleen vastaan Timitran lajitteluasemalla.

Isokokoisten jätteiden ja isojen jäte-esineiden noutopalvelut

Palvelut toteutetaan jatkossakin nykyisellä tavalla koko toimialueella. Noutopalvelu on tarkoitettu yksittäisille isoille jäte-esineille ja jätelavan vuokra- ja kuljetuspalvelu isoille jäte-erille, kuten remonttijätteille.

Saostus- ja umpikaivolietteiden kuljetus ja vastaanotto

Nykyiseen palvelutasoon ei ole tulossa muutoksia. Alueella on keskitetty lieterekisteri ja Jätekuukko laskuttaa kaikkien lietteiden käsittelymaksut keskitetysti. Jätekuukko ylläpitää ELY-keskusten jätehuoltorekisteritietojen pohjalta saostuskaivo- ja umpikaivolietteiden kuljetusurakoitsijoista listaa, joka on nähtävillä Jätekuukon verkkosivuilla

Puutarhajätteet

Nykyiseen palvelutasoon ei ole tulossa muutoksia. Kunta järjestää ensisijaisesti puutarhajätteen vastaanoton.

Palveluneuvonta ja viestintä

Palvelutasoluonnoksessa on määritelty, millaisia asiakaspalvelukanavia Jätekuukko tarjoaa asiakkaiden käyttöön, millaisia neuvontapalveluja asiakkaille tarjotaan, kuinka asiakkaille viestitään ja miten pian saapuneisiin asiakasyyhteydenottoihin vastataan.

Tulevina vuosina viestinnän painopiste siirtyy yhä enemmän jätteen synnyn ehkäisyyn ja jätehuoltopalvelujen saavutettavuuteen. Jätekuukon viestinnän keskiössä ovat lähivuosina esimerkiksi vastuullinen kuluttaminen, biojätteen lajitteluun kannustaminen ja arjen jätehuollon helpottaminen. Innostavat arkiset esimerkit toimivat yhtenä keinona aktivoida asukkaita muuttamaan sekä kulutus- että lajittelutottumuksiaan. Tietoa jätteen synnyn ehkäisystä, lajittelusta ja jätehuoltopalveluista tuotetaan monikanavaisesti sekä asiakasryhmittäin ja alueittain kohdennetusti. Myös kierratys.info -palvelusta, johon on koottu alueen vastaanottopalvelut, tiedotetaan tehokkaasti.

Neuvontaa ja valistusta tarjotaan erityisesti peruskouluille, muille oppilaitoksille sekä päiväkodeille. Peruskouluille on tarjolla lukuvuoden mittaista yhteistyötä, kuten esimerkiksi kummikouluohjelma. Muille oppilaitoksille ja päiväkodeille tarjotaan kohderyhmän iän huomioivia valistuspaketteja.

Viestinnässä huomioidaan lisäksi aiempaa paremmin myös materiaalien, kuten lajitteluohjeiden saavutettavuus. Materiaalia on saatavilla mm. selkeästi kuvitettuna ja eri kielillä.

Lieksan kaupungin lausunto:

Sekajätteen aluekeräys:

Aluekeräyspisteiden roskaantuminen etenkin loma-aikojen ruuhkahuippuina on edelleen haasteena ja palvelutasoluonnoksessa esitetään pisteen lukitsemista silloin, kun pisteessä on toistuvaa väärinkäyttöä ja/tai ylitäyttöä. Osa aluekeräyspisteistä on ollut lukittuna

myös aiempina vuosina. Lieksan kaupunki pyytää miettimään, onko lukitsemisesta roskaantumisen estossa ollut hyötyä vai tulisiko ottaa käyttöön muita tehokkaampia keinoja, ja lisätä alueen valvontaa esimerkiksi kameroin ja valvontakäynnein. Aluekeräyspisteiden lukitseminen voi lisätä entisestään alueen väärinkäyttöä ja roskaantumista. Samoin kaupunki pyytää miettimään, miten aluekeräyspisteiden ylitäyttymistä ja roskaantumista voidaan estää esimerkiksi tyhjennysvälejä lyhentämällä tai muulla seurannalla.

Kierrätettävien jätteiden aluekeräys:

Paperinkeräysastioiden lisäys ekopisteille on kannatettava toimenpide. Täydentävä muovinkeräys Ringin ekopisteille taajamissa on kannatettava ajatus. Lieksassa tämä tarkoittaisi tällä hetkellä täydentävää muovinkeräystä Pankakoskelle. Kolin osalta jää muovinkeräys epäselväksi:

Palvelutasoon on kirjattu, että *Ringin ekopisteverkostoa täydennetään niin, että ekopiste järjestetään asuinalueille ja tiiviin ympärivuotisen loma-asutuksen alueille, joissa on järjestetty lähipalvelut. Kaikissa Jätekukon täydentävissä ekopisteissä kerätään metallia sekä kartonki-, muovi- ja lasipakkauksia. - - Jätekukko pyrkii tekemään Rinki Oy:n kanssa yhteistyötä niin, että Rinki-ekopisteille on mahdollista järjestää täydentävää muovipakkausten keräystä niihin **taajamiin**, joissa muovipakkauksia ei kerätä ekopisteissä.*

Eli Kolille ei ole tulossa täydentävää Jätekukon ekopistettä, koska siellä on Ringin ekopiste, muttei myöskään täydentävää muovinkeräystä, koska Kolia ei ole määritelty taajamaksi (<https://kartta.kuopio.fi/?link=RX5rZ>). Ringin ekopisteellä ei kerätä muovia, koska muovinkeräyspiste on perustettu juuri Ahmovaaraan.

Jotta lajittelu olisi matkailijalle ja asukkaille mahdollisimman helppoa, tulisi kaikki jätteet saada tiputettua yhteen keräyspisteeseen, jonka vuoksi Kolille pitäisi ehdottomasti saada muovinkeräys.

Poistotekstiilin keräys tulisi järjestää jokaiseen Savo-Pielisen jätelautakunnan alueelle kuuluvaan kuntaan. Poistotekstiilin keräys voitaisiin järjestää esimerkiksi jäteasemalla tai kiertävänä keräyksenä säännöllisin väliajoin niin pitkään kunnes jätelainsäädäntö selkenee tekstiilien tuottajavastuun osalta.

Pop Up -palvelu on mukava ja raikas lisä jätehuoltopalveluihin ja voi helpottaa etenkin lomalaisten jätehuoltoa.

Jos rakenteelliset valmiudet eivät ole jäteasemalla kunnossa, niin että itsepalvelu jäteasemilla olisi mahdollista, tulisi lauantaipäiviä ja ilta-aikoja olla tarjolla enemmän kuin nyt palvelutasoluonnoksessa on esitetty.

Muilta osin Lieksan kaupungilla ei ole huomautettavaa jätehuollon palvelutason luonnoksesta.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa jätehuollon palvelutasoluonnoksesta yllä olevan lausunnon.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti antaa jätehuollon palvelutasoluonnoksesta yllä olevan lausunnon.

Lisätietoja

Ympäristönsuojelusihteerä Tuula Tirronen, p. 040 1044 795,
sähköposti [tuula.tirronen\(at\)lieksa.fi](mailto:tuula.tirronen@lieksa.fi)